

Folkhälsomyndigheten

Föräldrars möjligheter och utmaningar: att förebygga ANTS-bruk och psykisk ohälsa bland unga

Maria Forslund och Robin Nilsson, Folkhälsomyndigheten

Dagens presentation

- Bakgrund
  - Resultat
  - Slutsatser
  - Frågor
-

Bakgrund

- Undersökning om spel om pengar bland unga och föräldrar (USUF) år 2021.
- 20 000 personer erbjöds svara på webenkät, varav..
- 10 000 ungdomar ålder 16-19 år.
- 10 000 föräldrar med barn i åldern 16-19 år.
- 5 000 ungdomar och förälder – matchade.
- Svarsfrekvens ca 30 procent – viktade analyser.

Folkhälsomyndigheten

Unga och spel om pengar

Resultat från en undersökning om spel om pengar bland unga 16–19 år och föräldrar 2021

Nuvarande projekt

- *“Undersökning om spel om pengar bland unga och föräldrar (USUF)”* innehöll **ett brett frågebatteri:**
    - alkohol
    - cannabis
    - tobaks- och nikotinprodukter
    - spel om pengar
    - psykisk hälsa
  - Möjlighet till en bred ansats.
  - Relationen mellan förälder och ungdom: föräldraskapet som skyddsfaktor.
-

Syfte med projektet

- Kunskapsstöd för personer som möter föräldrar och ungdomar.
  - ANTS (ej dopning) och psykisk hälsa.
  - Föräldraskapet som skyddsfaktor.
  - Belysa vilka grupper av föräldrar och unga som kan behöva stöd från samhället.
  - Broschyr som publiceras i början december.
-

FÖRÄLDRASKAPETS MÖJLIGHETER

En god relation mellan ungdom och förälder

- Vad en är en god relation?
- **Närhet**
- "Min förälder lyssnar på mig"
- "Jag lyssnar på min tonåring"
- **Insyn**
- "Min förälder vet vilka kompisar jag umgås med"
- "Jag vet vilka kompisar min ungdom umgås med"

Varför är en god relation viktigt?

- **Närhet:** föräldern kan ge känslomässigt stöd till sin ungdom.
- **Insyn:** föräldern har vetskap om eventuellt ANTS-bruk eller om den unga mår psykiskt dåligt.

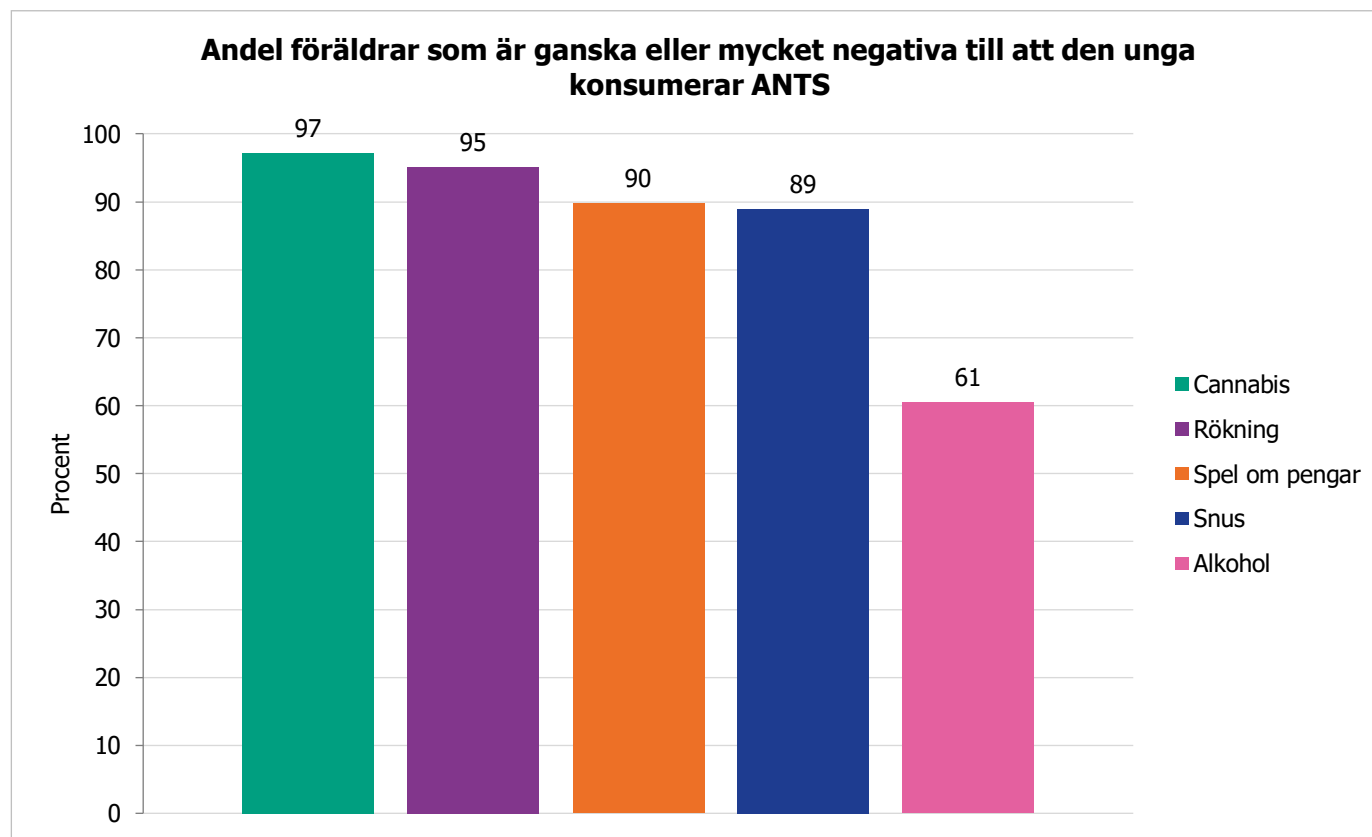
ANTS

ANTS: konsumtion och bruk

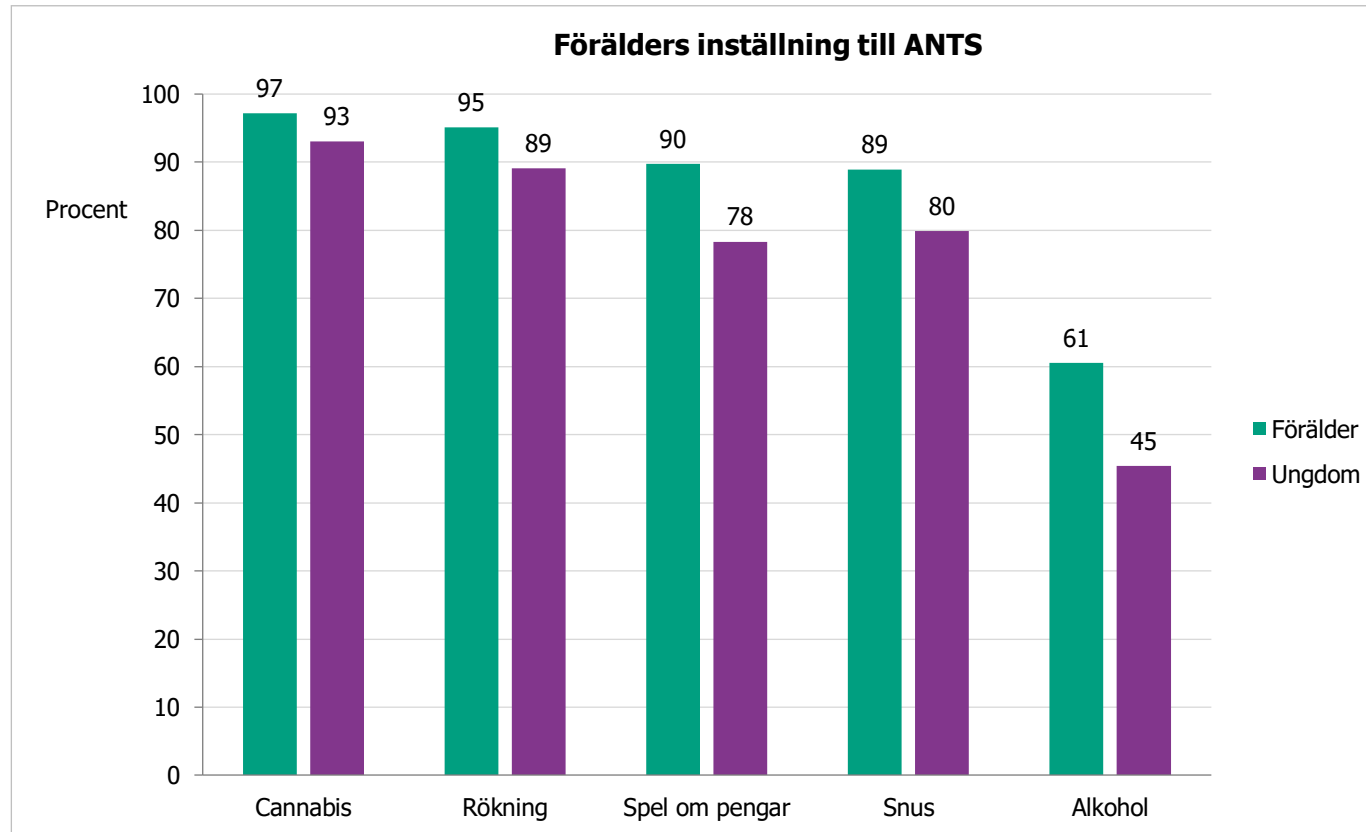
- Frågat om både *konsumtion* och *bruk*
  - **Konsumtion**: erfarenhet av ANTS senaste 12 mån
  - **Bruk** definierat som antingen:
    - riskkonsumtion av alkohol
    - att ha använt cannabis senaste 12 månaderna
    - att snusa flera gånger vecka/månaden
    - att röka fler gånger vecka/månaden
    - problemspelande
-

Föräldrars inställning till att ungdomen använder ANTS

- Föräldrar generellt negativa till att ungdomen använder ANTS
- Alkohol skiljer ut sig.

Vad tror ungdomarna att föräldrarna tycker?

- Unga upplever sina föräldrars som mindre restriktiva, jämfört med föräldrarnas svar.
- Alkohol det bruk som är "mest okej" för både unga och föräldrar

ANTS-BRUK

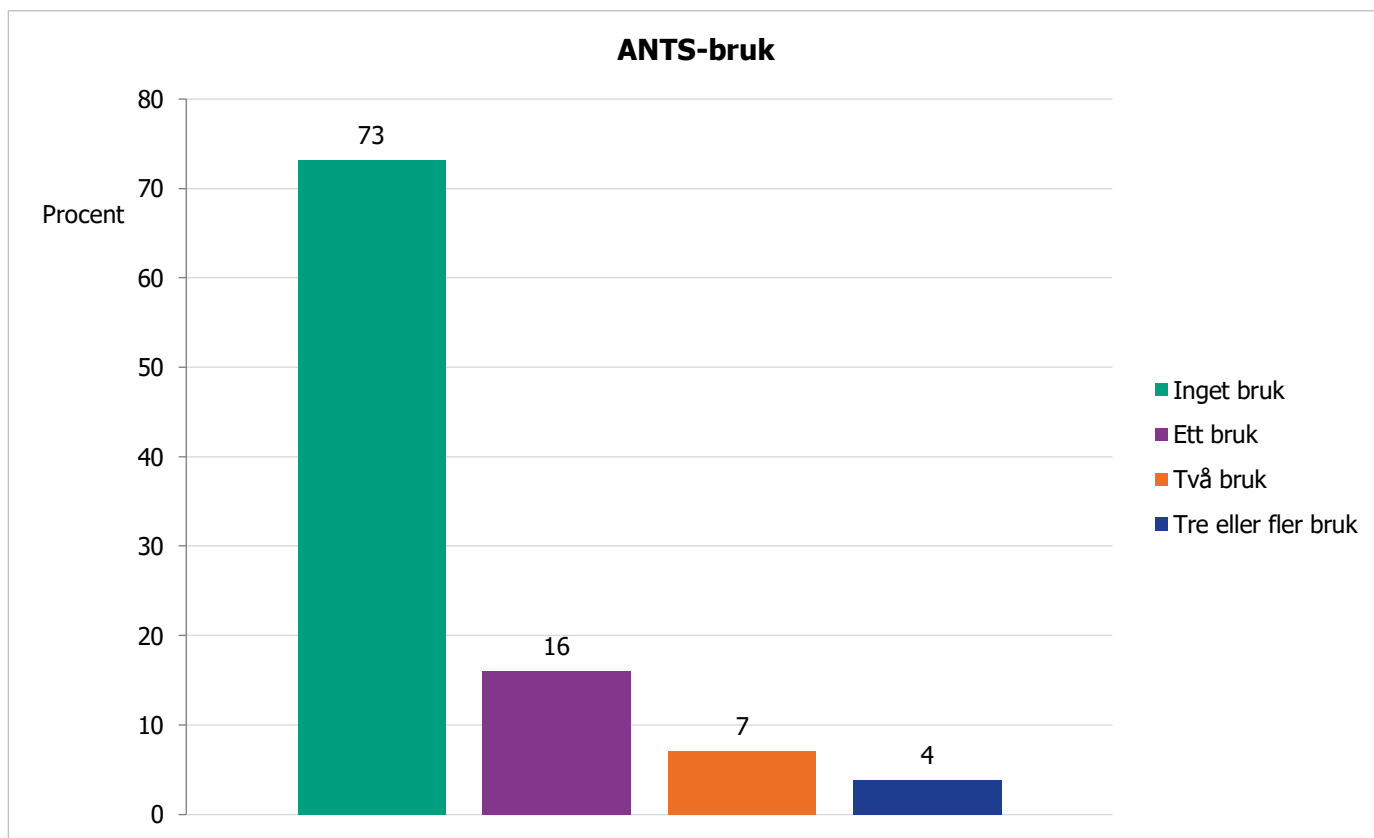

ANTS-bruk

- **Bruk** definierat som antingen:
  - riskkonsumtion av alkohol
  - att ha använt cannabis senaste 12 månaderna
  - att snusa flera gånger vecka/månaden
  - att röka fler gånger vecka/månaden
  - problemspelande

Hur vanligt är ANTS-bruk?

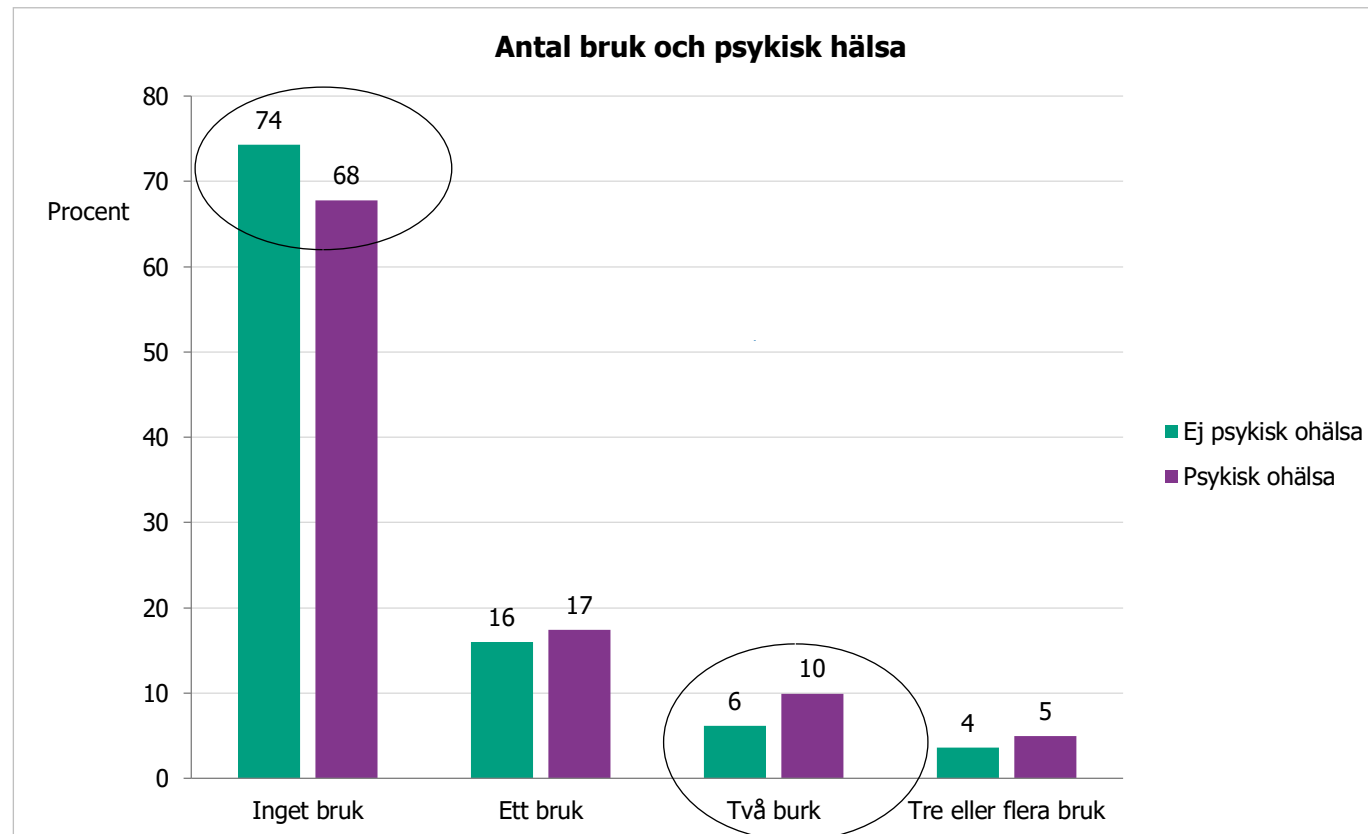
ANTS-bruk och psykisk hälsa

- Ungdomarna har fått svara på om de är nöjda eller missnöjda med sin psykiska hälsa.
- Psykisk ohälsa definieras som att ungdomen är *”ganska eller mycket missnöjd med sin psykiska hälsa”*.
- Vanligare med ANTS-bruk bland unga som är missnöjda med sin psykiska hälsa.

ANTS-bruk och psykisk hälsa

ANTS-bruk: föräldrar är viktiga!

- Förälderns inställning till ANTS och ungdomens ANTS-bruk hänger ihop.
- Unga som upplever sin förälder som restriktiv har en lägre sannolikhet att ha ett ANTS-bruk.
- Föräldrar upplever sig som mer restriktiva jämfört med hur unga svarat.
- Viktigt med tydlighet från förälderns sida.

FÖRÄLDRASKAPETS UTMANINGAR

Föräldrar har olika förutsättningar

- Att vara förälder är för de flesta utmanade då och då.
- Grupper av föräldrar som kan behöva utökat stöd i sitt föräldraskap:
  - psykiska hälsa
  - riskbruk av alkohol
  - problemspelande
- Viktigt att inte stigmatisera!

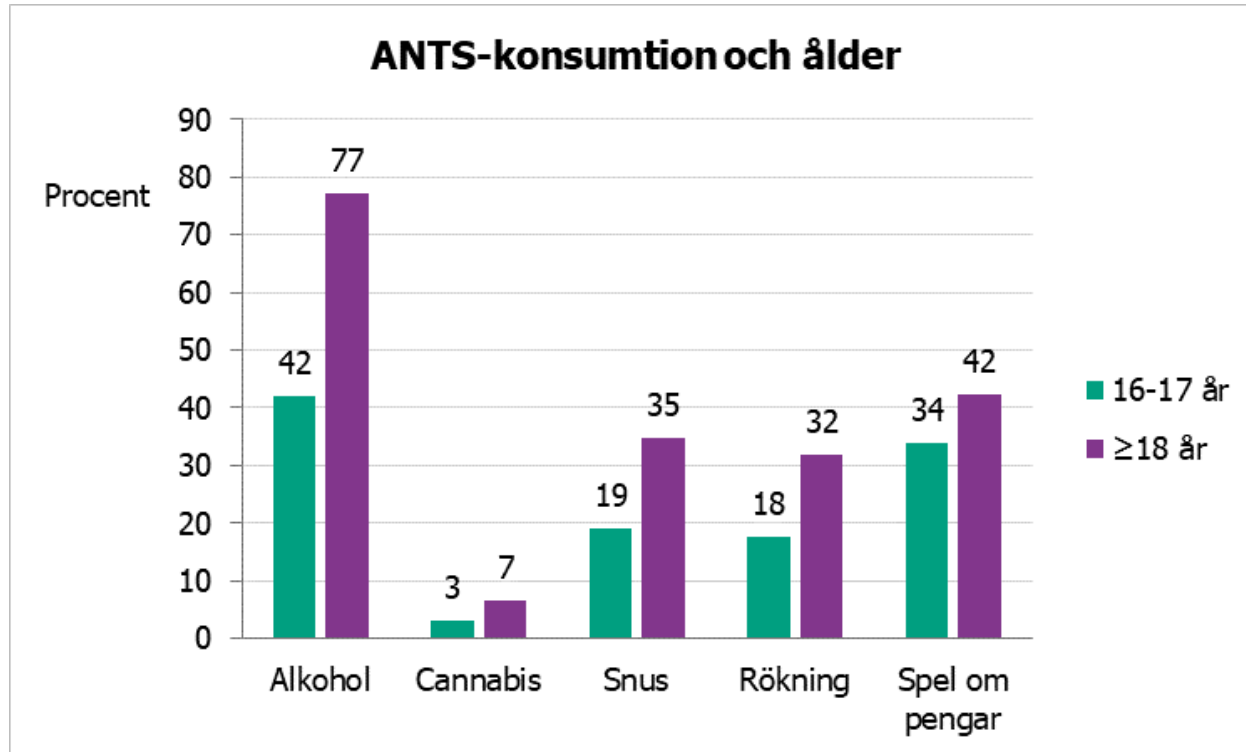

Myndig ungdom – utmaning för föräldrar

- Åldersgränser begränsar tillgång till ATS för unga <18 år.
- Ökat konsumtion och bruk i samband med att ungdomen blir myndig.

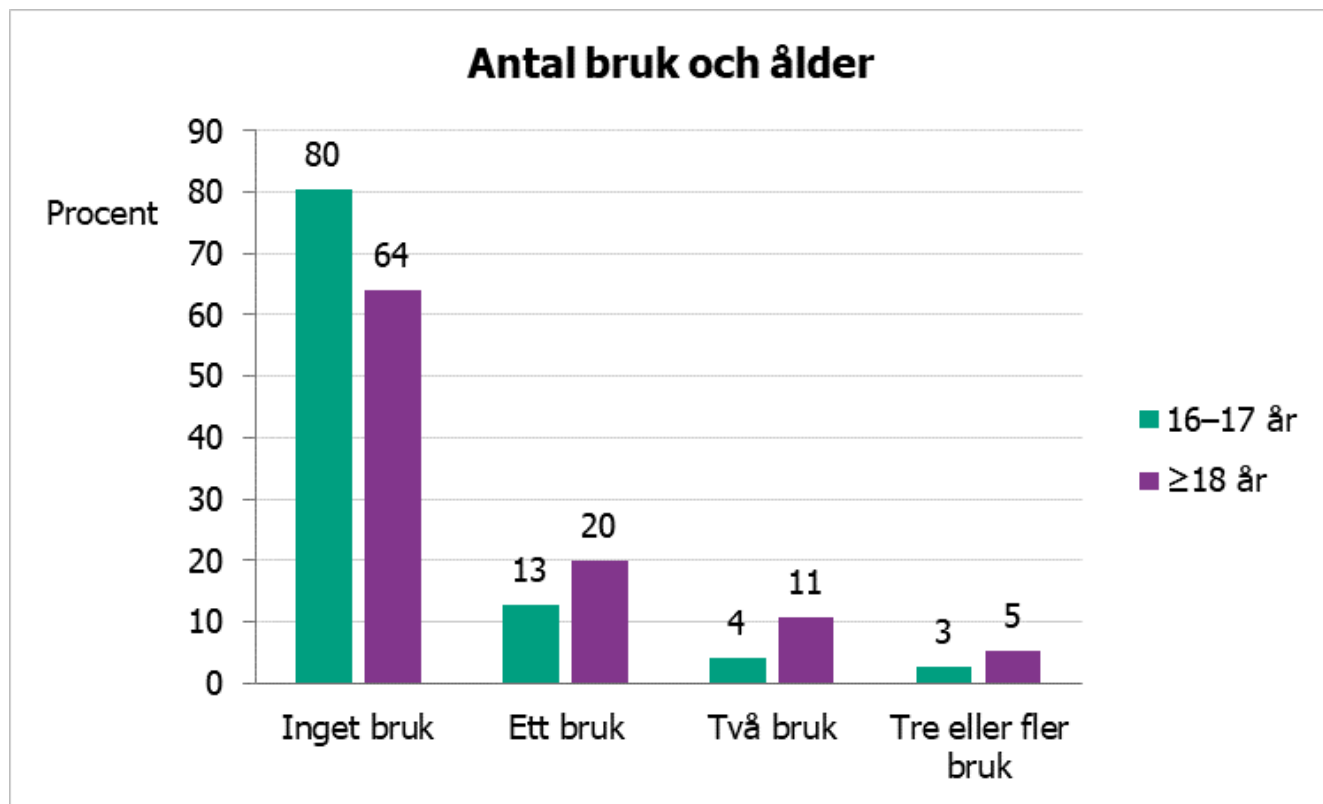

Ålder och ANTS-konsumtion

- Åldersgränser begränsar tillgång
- Ökad användning bland unga >18 år

ANTS-bruk och ålder

SAMMANFATTNING

Föräldraskapet – möjligheter och utmaningar

- Föräldraskapet är en resurs.
- Föräldrarnas inställning till ANTS spelar roll!
- Grupper av föräldrar som kan behöva stöd.
- Att vara förälder till en myndig ungdom.

Andra vuxna är viktiga

- Unga som har ANTS-bruk har i lägre grad en god relation till sin förälder.
- Unga som uppger psykisk ohälsa har i lägre grad en god relation till sin förälder.
- Stöd från andra vuxna är viktigt.

Tack

Fortsätt prata kunskapsbaserat arbete med oss!

maria.forslund@folkhalsomyndigheten.se

robin.nilsson@folkhalsomyndigheten.se

Folkhälsomyndigheten

www.fohm.se • fohm.se/nyhetsbrev • [LinkedIn](#) • [Facebook](#) • [X](#)